

UCHWAŁA NR.....
RADY GMINY CZERNICHÓW

z dnia.....

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2023 dla
gminy Czernichów**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 713) art. 179 ust. 2 w związku z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w związku z art. 176 pkt 1 (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 821) Rada Gminy Czernichów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2023 dla gminy Czernichów w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czernichów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Projekt sporządziła:

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Czernichowie
Anna Romańska

Pod względem prawnym akceptowała:

RADCA PRAWNY

Paweł Ralski
Kr-1716

Pod względem finansowym akceptowała: _____

Przedkładam Radzie Gminy:

PEŁNIĄCY FUNKCJE WÓJTA
Zbigniew Biernat

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Przedłożony Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2023 będzie obowiązywał przez okres 3 lat od momentu wejścia w życie. Program wyznacza kierunki działania gminnych jednostek i placówek oraz instytucji i służb działających na terenie Gminy Czernichów w zakresie wspierania rodziny oraz wzmocnieniu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Załącznik
do uchwały nr
Rady Gminy Czernichów
z dnia.....

Gminny Program
Wspierania Rodziny

na lata 2020 – 2023
dla gminy Czernichów

I. WSTĘP

Rodzina, niezależnie od kontekstu kulturowego, historycznego i społeczno-ekonomicznego stanowi podstawową komórkę społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka. Oddziałuje na jego osobowość przekazując mu swój system wartości, tradycje i obyczaje. Rodzina jest, a przynajmniej powinna być, najbardziej stabilnym dla dziecka punktem odniesienia oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb zarówno w sferze psychicznej, jak i materialno-bytowej.

Dynamiczne przemiany zachodzące w społeczeństwie polskim, oprócz pozytywnych skutków, powodują także nasilanie się wielu negatywnych zjawisk takich, jak: bezrobocie, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, eurosieroctwo, brak poczucia bezpieczeństwa, bezradność opiekuńczo-wychowawcza, przemoc. Zjawiska te nierzadko prowadzą do rozpadu rodziny, czy też pogłębiają bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Pozostawienie rodziny bez odpowiedniego wsparcia i pomocy specjalistycznej powoduje jej postępującą degradację i skutkuje różnorodnymi konsekwencjami, które najbardziej dotyczą dzieci.

Aby system wspierania rodziny przyniósł pożądane efekty i był zgodny z założonymi ustawowo kierunkami, należy wypracować systemowe rozwiązania dotyczące poprawy sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci i młodzieży, a także całych rodzin. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych polega na planowych działaniach mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania tych funkcji.

Obowiązek ten realizowany jest w oparciu o trzyletni program wspierania rodziny zwany w dalszej części Programem. Obecnie wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej podstawowej funkcji w zakresie dbałości o dobro i wychowanie dzieci. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się na poziomie gminy problemami w rodzinach.

Realizacja Programu będzie możliwa dzięki utworzeniu systemu wsparcia obejmującego zaangażowanie i współpracę osób, instytucji i innych podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin.

I. Podstawą działań ujętych w programie są akty prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

II. DIAGNOZA PROBLEMU

Na potrzeby opracowania niniejszego programu, przeprowadzono analizę danych, które znajdują się w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernichowie jako realizatora zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny. Analiza obejmowała lata 2017 – 2019 i dotyczyła rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, dzieci przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz wysokość środków finansowych ponoszonych za pobyt dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny w latach 2017-2019

rok	Liczba rodzin	W tym liczba nowych rodzin objętych wsparciem w danym roku	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
2017	34	6	73
2018	33	7	58
2019	33	9	67

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernichowie

Od 2017 r. liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny utrzymuje się na stałym poziomie ale nie oznacza to, że przez 3 lata te same rodziny korzystały ze wsparcia asystenta rodziny. W miejsce rodzin, z którymi została zakończona praca, pojawiają się nowe rodziny wymagające wsparcia asystenta rodziny oraz intensywnej interdyscyplinarnej pracy ukierunkowanej na to aby dzieci wychowywane w tych rodzinach pozostały w środowisku rodzinnym. Liczba nowych rodzin obejmowanych wsparciem asystenta rodziny od 2017 r. ma tendencję wzrostową a w analizowanym okresie z 5 rodzinami zakończono współpracę nie ze względu na osiągnięcie celów, ale z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania – rodziny zamieszkały na terenie innych gmin. Na uwagę zasługuje fakt, że wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny to rodziny, które dobrowolnie wyraziły zgodę na wsparcie asystenta rodziny.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Forma pieczy zastępczej	2017	2018	2019
Rodzina zastępcza spokrewniona	5	5	5
Zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	4	4	4
Piecznia instytucjonalna (placówka opiekuńczo wychowawcza/pogotowie opiekuńcze)	6	11	5
Razem	15	19	14

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernichowie

Analiza ogólnej liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej w poszczególnych latach nie pozwala na wyciągnięcie żadnego konkretnego wniosku. Wprawdzie w 2019 r. odnotowano najmniejszą liczbę dzieci przebywających w pieczy zastępczej, ale trudno tu mówić o tendencji spadkowej. Powyższa sytuacja uwarunkowana jest rozwiązaniami prawnymi, na które gmina nie ma żadnego wpływu. Dzieci w pieczy zastępczej są umieszczane na podstawie postanowienia sądu rodzinnego i opiekuńczego, na podstawie postanowienia tegoż sądu dziecko powraca do rodziny biologicznej. Oczywiście sąd rodzinny i opiekuńczy może rodzinę biologiczną zobowiązać do współpracy z asystentem rodziny, ale od wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie odnotowano w naszej gminie takiego przypadku.

Koszty gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Forma pieczy zastępczej	2017	2018	2019
Rodziny zastępcze	48 419,48	36 931,30	44 067,92
Placówki opiekuńczo - wychowawcze	64 166,24	66 326,79	31 148,45
Razem	112 585,72	103 258,09	75 216,37

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernichowie

Koszty, które gmina ponosi za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, są kosztami częściowymi, a ich wysokość warunkowana jest czasem, przez jaki dziecko przebywa w pieczy zastępczej oraz określonymi przez radę powiatu stawkami w poszczególnych formach pieczy zastępczej. W pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej gmina pokrywa koszt pobytu dziecka w 10%, w drugim roku w 30%, a powyżej 2 lat pobytu w 50%. Teoretycznie w kosztach pobytu dziecka w pieczy zastępczej powinni partycypować rodzice biologiczni ale w przypadku rodziców z terenu naszej gminy powiat ustanowił odpłatność tylko od jednego rodzica.

Średni koszt pobytu dziecka w pieczy zastępczej, który poniosła gmina w poszczególnych latach to: 7 505,73 zł w 2017 r., 5 434,64 zł w 2018 r. oraz 5 372,60 zł w 2019 r.

Wysokość środków finansowych jakie gmina przeznacza na pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej jest w dużej mierze uzależniona jest również od ilości dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Im więcej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, im dłuższy pobyt w pieczy zastępczej – tym środki finansowe jakie gmina musi zabezpieczyć na pokrycie powyższych wydatków będą większe. Dlatego tak ważna jest rola asystenta rodziny, który wspiera i wzmacnia rodzinę w przezwyciężeniu jej problemów oraz w wysiłkach zmierzających do utrzymania dziecka w rodzinie biologicznej lub powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.

Wnioski z analizowanych danych:

- 1) należy wzmacniać rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej tak, aby dzieci nie były umieszczane w systemie pieczy zastępczej,
- 2) należy zintensyfikować pracę z rodzinami objętymi wsparciem asystenta rodziny, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, w kierunku powrotu dziecka do rodziny biologicznej,
- 3) należy zintensyfikować pracę z rodzinami zagrożonymi umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

W celu zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej i wzmacniania rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zachodzi konieczność daleko idącego interdyscyplinarnego wsparcia tych rodzin. Należy wykorzystać doświadczenie, merytoryczną wiedzę oraz wszystkie zasoby działających na terenie gminy instytucji, placówek i organizacji w celu utrzymania dziecka w rodzinie biologicznej.

III. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

BUDOWANIE SKUTECZNEGO SYSTEMU WSPARCIA RODZIN W GMINIE CZERNICHÓW ORAZ WZMOCNIENIE ICH FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Podstawowe zadania w zakresie osiągnięcia celu to głównie szeroko rozumiana profilaktyka oraz praca z rodziną naturalną.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE W ZAKRESIE PROFILAKTYKI

Cel szczegółowy	Kierunki działania
Promowanie wartości rodziny	• Organizowanie konferencji, kursów, warsztatów, • Promowanie różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży, • Wspieranie działań dotyczących upowszechniania informacji o uprawnieniach dla rodziny i jej członków oraz instytucjach i formach pomocy wspierających rodzinę, • Wspieranie wychowawczej roli szkoły, klubów sportowych, bibliotek, kółek zainteresowań, • Działalność edukacyjno-informacyjną na rzecz promowania rodziny w zakresie aktywnego uczestnictwa rodziny w życiu publicznym, • Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz środowiskowych form wspierania rodziny w wychowaniu.
Wdrażanie programów zapobiegających kryzysowi w rodzinie	• Zwiększenie dostępności do informacji o instytucjach i formach pomocy dla osób opuszczających zakłady karne i areszty śledcze, w tym w szczególności w zakresie terapii uzależnień i programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, • Realizowanie edukacji dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa publicznego, • Realizowanie programów ochrony rodziny przed przemocą i jej skutkami, • Inicjowanie i wspieranie realizacji programów przeciwdziałających patologii wśród dzieci i młodzieży, • Realizowanie programów profilaktyki uzależnień w środowisku szkolnym i rodzinnym.
Współpraca interdyscyplinarna	• Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez przedstawicieli instytucji kontaktujących się z rodziną, • Współpraca z podmiotami, instytucjami i służbami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami opieki zdrowotnej,

	sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w celu dążenia do poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.
Profilaktyczne działania na rzecz wspierania rodzin	• Wspieranie działań organizacji pozarządowych statutowo zajmujących się działalnością na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka, • Kontakt instytucji publicznych i niepublicznych w celu wzajemnej wymiany informacji i pomocy rodzinie.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE W ZAKRESIE PRACY Z RODZINĄ NATURALNĄ

Cel szczegółowy	Kierunki działania
Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, terapeutycznego)	• Kontynuacja oferty Punktu Wsparcia działającego w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernichowie w zakresie poradnictwa psychologicznego oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. • Kontynuacja oferty Punktu Bezpłatnego Poradnictwa Prawnego w zakresie poradnictwa prawnego. • Kontynuacja wsparcia pedagogów szkolnych. • Kontynuacja wsparcia terapeuty uzależnień.
Rodziny wspierające	• Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu na terenie gminy rodzin wspierających.
Asystent rodziny	• Kontynuacja zatrudnienia asystentów rodziny w liczbie odpowiadającej występującym potrzebom. • Obejmowanie wsparciem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. • Obejmowanie wsparciem kobiet w ciąży i ich rodzin, w których przyjdzie albo przyszło na świat dziecko z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą jego życiu. • Przygotowanie i realizacja planów pomocy rodzinie.
Wsparcie finansowe	• Poprawa sytuacji materialnej rodziny poprzez wykorzystanie systemu wsparcia: – pomocy społecznej, – świadczeń rodzinnych, – funduszu alimentacyjnego, – stypendiów szkolnych, – innych form pomocy wynikających z programów lokalnych i rządowych.
Placówki wsparcia dziennego	• Analiza potrzeb i możliwości finansowych w zakresie tworzenie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej.
Grupy wsparcia/grupy samopomocowe	• Organizowanie dla rodzin spotkań mających na celu wymianę doświadczeń, integrację i edukację, • Rozwijanie umiejętności rodzicielskich
Usługi opiekuńcze	• Rozszerzenie form wsparcia o usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne.

Promowanie i organizowanie różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnych	• Rozwijanie środowiskowych form pomocy rodzinie, • Umacnianie więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń międzypokoleniowych, • Wspieranie tworzenia lokalnych koalicji na rzecz rodziny, • Edukowanie i wczesna interwencja w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych.
Tworzenie spójnego systemu wspierania dziecka i rodziny	• Koordynowanie działań instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny • Wdrożenie kompleksowego systemu działań profilaktyczno – interwencyjnych obejmujących całą rodzinę. • Inicjowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Realizacja programów terapeutycznych i interwencyjnych w tym dożywianie, • Realizacja programów profilaktycznych w zakresie patologii społecznych, • Ochrona rodzin przed zagrożeniami i uzależnieniami poprzez edukację publiczną, • Wspieranie działań wychowawczych na rzecz dzieci z rodzin niepełnych.
Dążenie do reintegracji rodzin rozbitych	• Przygotowanie rodzin biologicznych do powrotu dzieci z systemu pieczy zastępczej, • Współpraca z instytucjami systemu pieczy zastępczej, • Podejmowanie działań na rzecz przywracania więzi rodzinnych, • Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji, • Wykorzystanie mediacji rodzinnej.
Monitorowanie sytuacji dziecka	• Współpraca z placówkami ochrony zdrowia, placówkami oświatowymi, kuratorami sądowymi, Policją, pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny • Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka, • Diagnozowanie rodzin wymagających wsparcia, • Praca socjalna w oparciu o plan pracy z rodziną i kontrakt socjalny, • Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny, • Rozpoznawanie i profesjonalna ocena zagrożeń dobra dziecka, wzmocnienie roli i funkcji rodziny.

VI.DANE DOTYCZĄCE PROGRAMU

Miejsce realizacji Programu	Gmina Czernichów
Czas realizacji	Lata 2020-2023
Adresaci Programu	• Rodziny w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów rodziców, • Rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia dziecka, • Rodziny, w których zaburzone są funkcje opiekuńczo-wychowawcze, • Rodziny zmagające się z trudnościami wychowania dzieci w wieku dojrzewania, • Rodziny wychowujące dzieci w wieku 0-6 lat, • Rodziny dotknięte problemem przemocy w rodzinie • Rodziny wielodzietne, • Rodziny niepełne, • Małoletnie matki
Koordinator Programu	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernichowie – realizator zadań w zakresie wspierania rodziny,
Źródła finansowania Programu	• Środki finansowe samorządu gminy • Środki finansowe pozyskane z innych źródeł
Realizatorzy	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernichowie – zapewnienie rodzinom wsparcie asystentów rodziny, zapewnienie środków na częściowe pokrycie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej, zapewnienie pomocy finansowej, rzeczowej i w formie usług z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, • Urząd Gminy Czernichów – wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny, • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie punktu konsultacyjnego, podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty” • Gminny Zespół Interdyscyplinarny – integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspieranie rodzin dotkniętych problemem przemocy, podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, • Komisariat Policji w Krzeszowicach – zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom na terenie Gminy Czernichów, podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, przeciwdziałanie przestępczości i

	uzależnieniom wśród młodzieży, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie – udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem, zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą, podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, • Kuratorzy sądowi – wykonywanie działań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądowych, podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, • Szkoły z terenu gminy Czernichów – realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych, wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, • Placówki ochrony zdrowia – opieka i profilaktyka zdrowotna, podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.
Monitoring i ewaluacja	• Program ma charakter otwarty, będzie podlegał stałemu monitoringowi i ewaluacji w zależności od potrzeb.